

NOVICE

kmetijskih, rokodelnih in narodskih reči.

Na svitlobo dane od krajske kmetijske družbe.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj VII.

V sredo 19. kimovca (septembra) 1849.

List 38.

Imenitno oznanilo

zastran živinozdravilske in kovaške šole v
Ljubljani

Krajska kmetijska družba je z dovoljenjem visoci-
ga ministerstva napravila v Ljubljani živinozdravilsko
in kovaško šolo, v kateri se bo poduk konje podkovati
in v potrebi tudi živino zdraviti v domačem sloven-
skim jeziku dajal.

Ta poduk bo terpel polléta za tiste, ki se bojo
samó podkovanja kónj učili, — eno šolsko léto
(tó je 10 mescov) pa za tiste, ki se bojo zraven tega
tudi učili, v potrebi bolno živino ozdravljati.

Kér pa kónj nihče dobro podkovati ni v stanu, kte-
ri si ni potrebne vednosti v natanjčnim poduku zdra-
vih in bolnih kopít pridobil, — kér imamo na Krajn-
skim silno silno malo dobrih in učenih kovaških mojstrov,
— kér mojster-skaza z neumnim podkovanjem konju več-
krat také škodje, de ni za nobéno rabo več, — kér so
v družih deželah že davnej postave, de mora vsak
kovač v kovaški šoli si potrebni poduk pridobiti, brez
kteriga ne more mojster postati in mojsterskih
pravíc si pridobiti, — sta visoka c. k. ministra
kmetijstva in rokodelstva 14. dan veliciga serpana t. l.
sklenila: de tudi na Krajskim od 1. maliga ser-
pana 1851 ne bo nihče več zamogel kovaški moj-
ster postati, ki ni polléta v Ljubljansko kovaško
šolo hodil in ki se ne bo s tukaj ali v ka-
ki drugi enaki šoli pridobljenimi spričbami
(Zeugnisse) skazal, de se je podkovanja kónj
dobro naučil. Pa že zde se ima pri podeljenju ko-
vaškiga mojsterstva na to gledati: de se le takim ko-
vačam mojsterske pravíce podelé, ki so si na kaki ko-
vaški šoli, postavim v Gradcu, ali na Dunaji i. t. d.
potrebne vednosti pridobili.

Ta postava je za našo deželo neizrečeno dobrotlji-
va, in vsak, ki ima kakšniga konjiča, bo vesel, de bojo
sčasama povsod izučeni kovaški mojstri na deželi, kte-
rim se bodo môgli brez vsiga strahú konji s zdravimi in
bolnimi kopiti podkovati dajati.

Umetno in pravo podkovanje kónj terja več
vednosti, kakor le navadno ročnost, de zna kdo s že-
lezam v caker hoditi; k dobrimu podkovanju konj je
potreba notranje dele kopíta in noge v zdravim
in bolnim stanu natanjko poznati — k ti znanosti
je pa natanjčniga poduka vtaki šoli potreba,
kjer se tudi konji podkovajo.

Taka šola se bo začela tudi v Ljubljani ob
novim létu 1850.

Kmetijska družba je dobila v ta poduk, konje umetno
podkovati, iz Štajarskiga učeniga in krog in krog
dobro znaniga mojstra, kateri po svojim rokodelstvu ko-
vač, se je v Dunajski in Graški šoli také dobro

podkovanja konj in živinozdravilstva izučil, de je pov-
sod za posebno dobriga mojstra spoznan in poterjen
bil. Gosp. Pavel Skale mu je imé. On bo učenik v
kovačnici, zraven tega pa tudi pomočnik (assistent)
učenikama Drju. Struppitu in Drju. Bleiweisu v ži-
vinozdravilski šoli, v katero bo gotovo veliko učen-
cov iz Krajskiga, slovenskiga Štajarskiga,
Koroškiga, Goriškiga, Istrijanskiga in more-
biti tudi iz Horvaškiga prišlo.

Stanovanje in živež si poskerbeti, ne bo učencam
težko stalo, zato kér bojo na Poljanah že po niski
ceni ta kratki čas stanovanje in hrano dobiti zamôgli.

Kdaj ob novim létu se bo šola začela, in kaj in
kakó se bo učilo, se bo še posebno razglasilo.

Nekaj od kmetijstva na Laškim.

Našim kmetovavcam, posebno na Dolenskim, v prevdank.

Pretečeni mesec so častiti gosp. Vertove peljali
mene in gosp. Dr. Struppita nekoliko po Goriškim in
Laškim. Prišli smo čez Videm noter do Ogleja, nek-
danjiga silno velikiga in imenitniga slovanskiga mesta,
ki je zde popolnoma furlanska vas z 91 revnimi hišami.

Moj namen ni žalostnih občutkov popisati, ki so
nas obšli, ko smo na podertine slavniga mesta stopili,
ktero je bilo nekđaj drugi Rim imenovano, — tudi
veseliga popotovanja skozi mnoge kraje v také pre-
serčno ljubi družini, in prijaznosti, s katero so nas po-
potnike naši prijatli povsod sprejemali, si nisim namenil
popisati, — vse to nam bo vsikdar globoko v sercu za-
pisano ostalo! Moj namen je le povedati: kaj smo v
kmetijstvu v teh krajih vidili, in kaj bi se dalo tudi
pri nas posnemati, posebno na Dolenskim.

„Kar je na Laškim, to ne veljá za naše kraje“
— nam zna kdo odgovoriti — „vsaka dežela ima po
svoji zemlji, po svojim obnebji, in po svojih šegah tudi
svoje kmetijstvo in svoje navade.“ Vse to tudi mi dobro
vémo, in nikdar nam ne bo na misel prišlo, Laško
kmetijstvo, kakoršno je, našim deželam priporočevati.
Na Laškim, kjer smo mi popotovali, ne vidiš po deželi
skorej nobeniga sadniga drevesa, razun murb, —
murb pa je na tavžente in tavžente, kamor pogledaš.
Gojzdov ni na ravnim nič; torej tudi derv skorej
nič; kakšin germiček, turšične stebela in enaka baža jim
služijo za kurjavo. Senožét, detélje in druge živinske
klaje je le malo viditi. Živina je večidel slaba — tedaj
tudi gnojá malo; rodovitna zemlja pa ga ne potrebuje
veliko. Na več krajih je zemlja zlo pešena, in kakor se
je vidilo, je tudi slabo gnojéna — in vender kaj mislite:
s čem je obsajena?

Kar so oči dosegle, se ni vidilo nič družiga, ka-
kor njive s turšico obsajene; na obéh stranéh njiv
pa po celi dolgosti stojé po versti murbne drevesa.